

Een beetje thuis komen

Ik was godsdienstleraar geworden en belandde in den "Ecole Moyenne" van Nieuwpoort. Dat heeft niet te lang geduurd. Den directeur en den inspecteur waren niet gelukkig met mijn aanpak en mijn oud katholiek geloof was ook al danig aan 't wankelen. De toenmalige pastoor van Nieuwpoort berispte mij, ik moest mij letterlijk houden aan de leer van de kerk. "Gij brengt de leerlingen in verwarring" was het verdict. Ik heb de schoonste herinneringen aan de lessen toen ik heel het bord mocht vol tekenen en aan de liedjes die we samen zongen. In de middagpauze ging ik altijd een luchtje scheppen aan de kaai. Die boten en dat vissersvolk intrigeerden mij. Mijn vrouw en ik gingen heel dikwijls wandelen langs de havengeul tot aan zee. Dat was vijftig jaar geleden nog een woest oerlandschap. Neen, geen plezierboot te zien. Bij laag tijd kwamen een paar scheepswrakken boven water. Langs de boorden lagen grote blokken arduin gestort, ter vesteviging. Ik heb er ooit zo'n blok "gestolen". Het is een van mijn eerste stenen beelden geworden, Het ligt nog altijd in mijnen hof in Steenkerke. Ik begon liedjes te schrijven en te beeldhouwen, dag na dag meer en meer. Ik heb de schoolpoort achter mij dicht getrokken. Het toeval bracht ons naar Veurne, ook niet te lang, het werd Lampernisse en tenslotte Steenkerke, waar ik de ruimte vond voor mijn hout en grote stenen. Loop maar ne keer tot aan 't staketsel, daar staan er twee van mijn stenen kinderen.

Beeldhouwers zijn ook tekenaars. Maar af en toe heb ik ook verf nodig, kleur! Acrylverf op houten panelen. Ik begon ook weer lino te snijden en nu meer en meer in MDF-plaat. "Een kind kan dat ook" zeggen ze. "Laat ons kind blijven" zeg ik daarop. Dat wordt een groot gewriemel van vogelachtige beestachtige en mensachtige wezens, zwart op wit uitgesneden, ook eigenhandig afgedrukt, blad per blad op de primitieve pers. Frans Masereel heeft heel zijn leven die techniek gebruikt. "Mijn kunst is pamfletair" zei Masereel. Ach 't is maar een blad papier, maar het kan uw ziel dragen.

Een van mijn recente prenten heb ik ondertiteld "Stel niet te veel vragen, ik weet het ook niet". Hoe moet ik dat allemaal uitleggen, wat ik doe. Ge ziet dat ik nog altijd in hout werk, Ik ben toch de zoon van een wagenmaker. Zoveel prenten zijn met Bijbelse verzen ondertiteld...ik ben toch die jongen die pater zou worden en dan maar godsdienstleraar werd met vrouw en vier kinderen.

In feite moetje vertellen aan de mensen wie dat ge zijt. De schilderijen die hier hangen hebben (nog) geen titel. Ze zijn zo vers. Nu zie ik ze allemaal hier hangen, nu begin ik stilaan te zien waar ik mee bezig ben. Toen alles gereed was dacht ik aan een gezamenlijke titel "Allerzielen". Een paar jaar geleden exposeerde ik in het apostelhuis van Alden Biezen. Bij de opening komt daar een vent op mij af "Vermandere, ik dacht dat gij een Bourgondiër waart, met al uw geestige liedjes... Man , man, zoveel angst in uw werk...zoveel angst". Toen zag ik het ook en nu zie ik het ook terug. Ik was drie jaar oud toen ze in 1943 Kortrijk bombardeerden, vijf kilometer van Lauwe, waar ik geboren ben, We sliepen in de kelder op een matrasje boven de patattenbak. Heel het huis daverde. Als de oorlog al lang gedaan was en er een vliegtuig passeerde, dan kropen mijn oudere broer en ik nog altijd onder de tafel.

Kijk, als ge volop aan 't werk zijt, dan denkt ge niet na. Ge drijft op uw onderbewustzijn, 't Zijn uw handen die tekenen en schilderen, die snijden en die drukken. Ikzelf weet het niet, 't zijn mijn handen die 't weten. Voor mijn grafisch werk vind ik dan wel de woorden. Vriend dichter oud Nieuwpoortenaar Hedwig Spellers zag mijn druksels..."Lees eens opnieuw de bijbel", zei hij, "de "Apocalyps" bijvoorbeeld, bij voorkeur de oude protestantse Statenbijbel, de nog altijd onovertroffen mooie vertaling, wat archaisch, maar zo mooi". Zo groeide ook een reeks "Jesaja", ook een reeks "Hooglied" en een reeks "Prediker". Pas op, ik illustreer de bijbel niet, ik vind er bij die oude Joodse dichters de gepaste titels. "Alle mond spreekt dwaasheid" "Tot de grijsheid toe, zal ik u dragen" "Gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd". "De mens heeft niets beters onder de zon, dan blij te zijn. Lees de rest maar zelf.

Loop mijn houten beelden niet omver, het zijn de wakers, de totems van een lang uitgestorven beschaving. In de tekeningen en schilderijen zitten ook onze voorouders, 't is een beetje

"Allerzielen". Zoek het zelf maar uit. Ge ziet toch dat ik mij geweldig amuseer. Voilà, ik heb mijn werk gedaan, 't is nu aan u.

Ik troost mij met een mooie zin van de grote schilder Georges Braque "Trop d' explication fatigue la vérité!" Teveel uitleg vermoeit de waarheid!

Brave mensen, ge moogt het weten...al die jaren bleef er een soort stil heimwee naar Nieuwpoort.

Na, zeg maar, vijftig jaar is het gelukt.... ik ben hier terug met mijn werk.... mijn heviger leven.